

Aan Staatssecretaris I&W

nota

Eerste uitwerking toekomstbeeld spoorgoederenvervoer

TER BESLISSING

Datum

15 december 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/379161

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Veiligheid en Goederen

Beslistermijn

21-12-2023

Bijlage(n)

6

Aanleiding

In april is een Kamerbrief met uw visie op het spoorgoederenvervoer aan de Tweede Kamer verzonden. Deze brief die langs de pijlers planet, people en profit was opgebouwd vormde het startpunt voor de verdere uitwerking van het Toekomstbeeld Spoorgoederenvervoer (TBSGV). Aan de Tweede Kamer heeft u toegezegd om eind 2023 met een eerste uitwerking te komen en om een breed participatietraject in te richten.

Geadviseerd besluit

We adviseren u om akkoord te gaan met het versturen van een eerste uitwerking van het Toekomstbeeld Spoorgoederenvervoer en de aanbiedingsbrief te ondertekenen.

Kernpunten

Sinds uw brief van april is er significante voortgang bereikt:

- Er zijn drie **brede participatiesessies** georganiseerd waarin is verder gesproken over de visie, het belang van en de zorgen rondom spoorgoederenvervoer, de grote opgaven en onzekerheden. Bij deze sessies waren onder andere bewoners, verladers, gemeentes, provincies, vervoerders en havenbedrijven betrokken.
- U heeft het **Platform Spoorgoederenvervoer en Leefomgeving** opgericht. Dit platform is nu twee keer bij elkaar gekomen en in beide vergaderingen is over het Toekomstbeeld Spoorgoederenvervoer gesproken. Een advies van Remkes hierover wordt volgende week verwacht.
- ProRail en de markt hebben een **gezamenlijk ambitienetwerk spoorgoederen** opgesteld. In dit document hebben zij samen gekeken naar de verschillende prognoses op het spoorgoederenvervoer, wat de impact hiervan is op het netwerk en wat er aan maatregelen mogelijk zijn.
- De partijen betrokken bij de spoorgoederentafel hebben samengewerkt aan een **narratief** rondom het belang van belang van het spoorgoederenvervoer voor de brede welvaart van Nederland.

Deze voortgang is in het tussenproduct 'Naar een Toekomstbeeld Spoorgoederenvervoer' bijeengebracht. We adviseren u om deze voortgang

conform de toezegging aan de Tweede Kamer te rapporteren. U informeert de Tweede Kamer ook over de hoe u hiermee verder wil richting het eindproduct van het Toekomstbeeld Spoorgoederenvervoer.

In de loop van 2024 werken we het Toekomstbeeld Spoorgoederenvervoer verder uit, met verdere participatie en samenwerking met lopende trajecten. Medio 2024 zal het eindproduct van het Toekomstbeeld SGV naar verwachting naar de Kamer gaan, onder voorbehoud van een nieuw kabinet. Onderdeel van de uitwerking zijn de scenario's die in het tussenproduct kort worden beschreven, die dienen om keuzemogelijkheden en onzekerheden in kaart te brengen.

Om de samenhang te borgen vindt intensieve afstemming plaats met het Toekomstbeeld OV, Mobiliteitsvisie, Goederenvervoeragenda en het bredere multimodale goederenvervoerbeleid. Zo moeten de overkoepelende doelen voor het goederenvervoersysteem die in de herijking van de goederenvervoeragenda geïdentificeerd zijn en de integrale bereikbaarheidsdoelen voor het goederenvervoer vanuit de Mobiliteitsvisie in het eindproduct van het Toekomstbeeld Spoorgoederenvervoer doorvertaald worden.

Opgaven en onzekerheden

De brief beschrijft het belang van het spoorgoederenvervoer voor economische groei, het vestigingsklimaat, aanstaande transitie als de energietransitie en een meer circulaire economie en verduurzaming van de logistiek. Daar tegenover staan de overlast en onzekerheid die bewoners langs het spoor ervaren en de spanning met de woningbouwopgave. Groei van SGV (zoals noodzakelijk *modal shift* ambitie, om meer via spoor (en water) te vervoeren en minder over de weg) schaadt de leefomgeving zonder flankerend beleid verder. Beleid om het SGV te versterken en overlast bij de leefomgeving te verlagen vergt investeringen. Financiële middelen binnen de begroting zijn schaars. Het TBSGV moet daarom zorgvuldig afwegen wat prioriteit heeft en welke maatregelen nodig zijn. Het verder uitwerken van verschillende beleidsscenario's met belanghebbenden gaat de komende maanden gebeuren.

Krachtenveld

De belangen van de verschillende actoren bij het spoorgoederenvervoer zijn divers en kunnen haaks op elkaar staan. Bewoners en overheden langs de drukke spoorcorridors ervaren de overlast van het spoor, zoeken naar mogelijkheden om dit te beperken en maken zich zorgen over mogelijke groei van het spoorgoederenvervoer. Bedrijven die actief zijn op het spoor willen voldoende ruimte om op het spoor te kunnen ondernemen. Zowel in de brede participatiesessies als bij het Platform Spoorgoederenvervoer en Leefomgeving is een brede groep aan belanghebbenden vertegenwoordigd en voeren zij samen het gesprek over de toekomst van het spoorgoederenvervoer.

Toelichting

Internationale/Europese context

Het spoorgoederenvervoer is voor een groot deel internationaal. Er zijn daarom ook gesprekken gevoerd met zowel de Duitse en de Belgische overheid over het Toekomstbeeld-traject en over visievorming aan hun zijde. Deze gesprekken worden richting het eindproduct voortgezet.

Datum

13 december 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/379161

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Veiligheid en Goederen

Aan

Staatssecretaris I&W

Bijlage(n)

6

Politieke context

Deze eerste uitwerking van het Toekomstbeeld Spoorgoederenvervoer is een vervolg op uw brief van april waarin u uw visie gaf op het spoorgoederenvervoer. Met het Toekomstbeeld Spoorgoederenvervoer beoogd u tot een realistische en breed gedragen beleidsstrategie voor het spoorgoederenvervoer te komen. U geeft hiermee invulling aan de motie van de leden Schonis en Ziengs uit 2020 (Kamerstuk 35570-XII, nr. 62).

Hierbij worden betrokken:

- Het Actieplan leefbaar spoor bij goederenvervoer van het lid Van Ginneken, conform uw toezegging in het commissiedebat Spoor, Spoorveiligheid en ERTMS van 9 juni 2022;
- De aanbevelingen van de Nederlandse ambassadeur voor het Europese jaar van de Spoorwegen conform de motie van de leden Minhas en Van der Molen (Kamerstuk 36200-Xii, nr. 48).
- De motie van de leden Minhas c.s. (Kamerstuk 36200-XII, nr. 48) om te verkennen of aanvullende middelen gevonden kunnen worden ter versterking van de concurrentiepositie van het spoorgoederenvervoer.

Financiële/juridische overwegingen

Niet van toepassing. U doet geen concrete toezeggingen voor nieuw beleid.

Communicatie

De directie participatie is betrokken bij de georganiseerde participatiesessies. Dit wordt de komende periode voortgezet. Een conceptversie van het tussenproduct is medio november in een brede participatiesessie besproken. De input vanuit deze sessie is meegenomen in het eindproduct.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Aanbiedingsbrief Tweede Kamer	Brief waarmee u de eerste uitwerking van het Toekomstbeeld Spoorgoederenvervoer aanbiedt.
2	Naar een Toekomstbeeld Spoorgoederenvervoer	Eerste uitwerking van het Toekomstbeeld Spoorgoederenvervoer
3	Bijlage - advies Platform Spoorgoederenvervoer en Leefomgeving	Eerste advies van de onafhankelijk voorzitter dhr. Remkes over het Toekomstbeeld Spoorgoederenvervoer

Datum

13 december 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/379161

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Veiligheid en Goederen

Aan

Staatssecretaris I&W

Bijlage(n)

6

4	Bijlage - gezamenlijk ambitienetwerk spoorgoederen	Gezamenlijk document van ProRail en de markt waarin is gekeken naar de prognoses voor het spoorgoederenvervoer, de consequenties voor het netwerk en mogelijke maatregelen.
5	Bijlage – Notitie Toekomst Spoorgoederen en ERTMS	Notitie van de programmadirectie ERTMS met de wijze waarop de invoering van ERTMS de concurrentiepositie van het spoorgoederenvervoer beïnvloedt.
6	Spoorvisie 2040 België	Spoorvisie België waarvan u de Tweede Kamer heeft toegezegd deze toe te sturen.

Datum

13 december 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/379161

Opgesteld doorBestuurskern
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Veiligheid en Goederen**Aan**

Staatssecretaris I&W

Bijlage(n)

6